

DOE MEE

www.doemeevzw.be

Chasing Splinters

LESMAP

Over balanceren, vallen en weer opstaan

**CIRK
LABO**

Vlaanderen
verbeelding werkt

Inhoudstafel

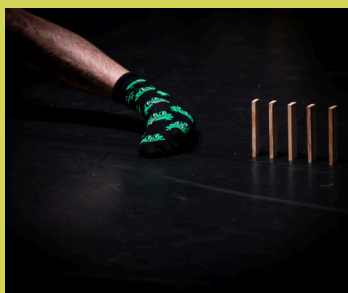
01

Welkom

02

Voor de show

03

Nabespreking

05

Filosoferen

04

Evenwicht

06

Credits

WELKOM

Welkom

Beste leerkracht, beste leerlingen,

Fijn dat je naar onze voorstelling komt kijken.

Ik hoop dat je ervan zal genieten.

In deze lesmap vind je enkele voorbeelden wat je kan doen ter voorbereiding van de voorstelling. En enkele ideeën voor een nabespreking en voor activiteiten geïnspireerd op de thema's uit de voorstelling.

Kies eruit wat voor jouw klas werkt. Het materiaal mag vrij verspreid, gebruikt en aangepast worden.

Dankjewel om de creativiteit en nieuwsgierigheid bij je leerlingen stimuleren!

VOOR DE SHOW

Voor de show

Voor je naar de voorstelling komt kijken, kan je al voorbereidende activiteiten doen met je klas.

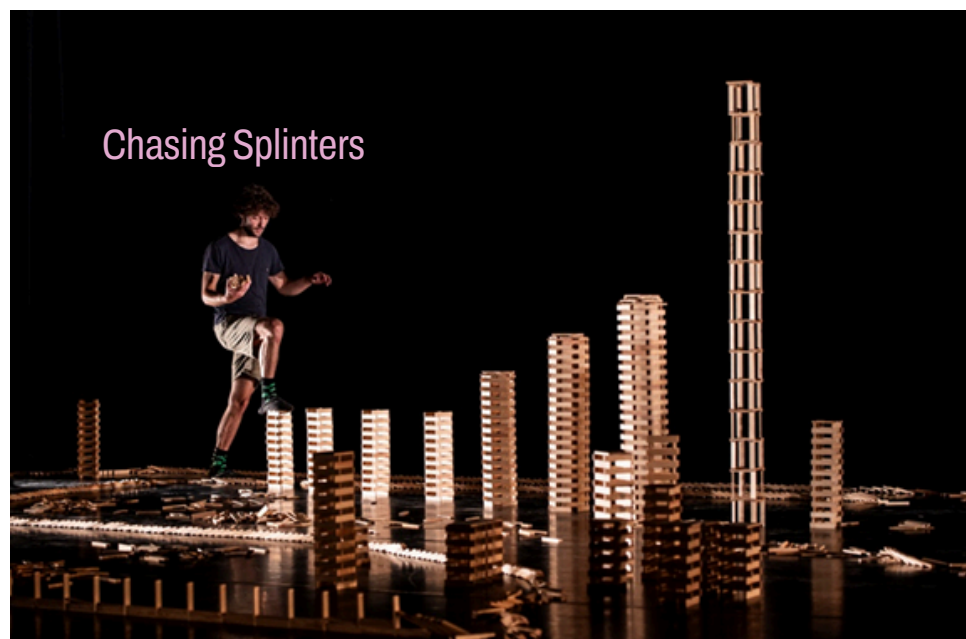
Als het CC samenwerkt met cultuurconnect, kun je je leerlingen voorbereiden via het digitale theaterspel www.voordeshow.be

Hieronder vind je enkele andere ideeën voor activiteiten.

Doelstellingen:

- Leerlingen ontdekken het verschil tussen film en live theater.
- Leerlingen leren de gedragsregels voor in het theater.
- Leerlingen voelen zich voorbereid en enthousiast voor de voorstelling.

Activiteit 1: De poster

Toon de leerlingen deze foto van de voorstelling en laat ze vertellen wat op deze foto staat. Wat verwacht je dat er gaat gebeuren? Ben je nieuwsgierig?

Titel:

De titel is Engels. Laat de leerlingen opzoeken wat het betekent. Wat zou Wout (de maker van de voorstelling) hiermee bedoelen?

Activiteit 2: Theatervormen

Er bestaan verschillende soorten voorstellingen. Zijn jullie al naar een voorstelling geweest? Laat leerlingen vertellen (dat mag ruim zijn, b.v. K3, film, harmonie van opa, ...) en benoem de verschillende soorten.

- Concert, muziekoptreden
- Toneel
- Musical
- Circus
- Circustheater
- Poppentheater

In welke voorstellingen wordt er gesproken?

Kun je een verhaal vertellen zonder woorden? Hoe dan?

Opdracht:

Leerlingen per twee of drie een verhaaltje laten verzinnen en laten uitbeelden zonder woorden. Je geeft één of twee kernwoorden en daarrond moeten ze een verhaal uitbeelden. De andere kinderen proberen het verhaal te begrijpen en vertellen wat er gebeurd is. Bijvoorbeeld: boterhammendoos of hond kwijt.

Activiteit 3: Verschillen met naar de film gaan

Waarom gaan we naar een voorstelling? Wat is het verschil met TV of filmpje kijken? Wat betekent dat voor wat we wel of niet doen?

Opdracht:

- Toon een kort fragment uit een kindvriendelijke film.
- Toon een kort fragment uit een toneelvoorstelling (kindertheater, bijv. via YouTube).

Vraag:

Wat zie je?

Wat hoor je?

Wat is hetzelfde? Wat is verschillend? (acteurs kunnen jou horen, een film kan je even pauzeren, een live voorstelling is iedere keer een beetje anders, bij een video kan je zelf de start kiezen, ...)

Afspraken

Activiteit 4: Ja of Nee

Lees stellingen voor zoals:

- Ik neem chips mee naar de voorstelling.
- Ik ben stil.
- Ik applaudisseer als het gedaan is.
- Ik ga rechtstaan als ik niets zie.
- Ik babbel met mijn gebuur.
- Ik roep naar de leerkracht als ik iets niet begrijp.
- Ik ga nog even naar het toilet voor de voorstelling begint.
- Ik lach als het grappig is.

De ene kant van de klas stelt het antwoord JA voor, het andere NEE. Kinderen lopen naar de kant van de klas die bij hun antwoord past: JA / NEE / TWIJFEL.

Bespreek telkens kort waarom iets wel of niet oké is of waarom iets soms wel en soms niet oké is.

Activiteit 4b: Pictogrammen

- Bespreek met de leerlingen belangrijke afspraken als je naar een voorstelling gaat.
- Laat ze per twee een afspraak kiezen en daar een tekening of pictogram voor maken.
- Iedereen stelt zijn tekening aan elkaar voor. Op deze manier worden de regels nog eens herhaald.

Activiteit 5: Koffer meenemen

Zet een koffer of doos in de kring.

Vraag: “Wat moeten we meenemen naar het theater? Geen spullen, maar...”

- Oren om goed te luisteren
- Rust in je benen
- Klaphandjes
- Open ogen
- Stilte
- Lach

Laat elk kind iets "inpakken" met een korte uitleg.

Activiteit 6: Draaiboek

Bij jonge kinderen kan het goed zijn om een “draaiboek” te hebben hoe de uitstap naar de voorstelling zal verlopen. Je kan ze een aantal stappen (met bijhorende foto's) in de juiste volgorde laten zetten.

- We wandelen naar het Cultureel Centrum
- We hangen onze jassen aan de kapstok
- We gaan nog even naar het toilet
- We gaan rustig binnen
- De lichten gaan uit, nu gaat het beginnen en we zijn stil
- We kijken en luisteren aandachtig
- Het is grappig: we lachen
- Oh, het is al het einde van de voorstelling: We klappen

NABESPREKING

Nabespreking

Het is verleidelijk om de nabespreking te beginnen met de vraag “Wat vond je van de voorstelling?”

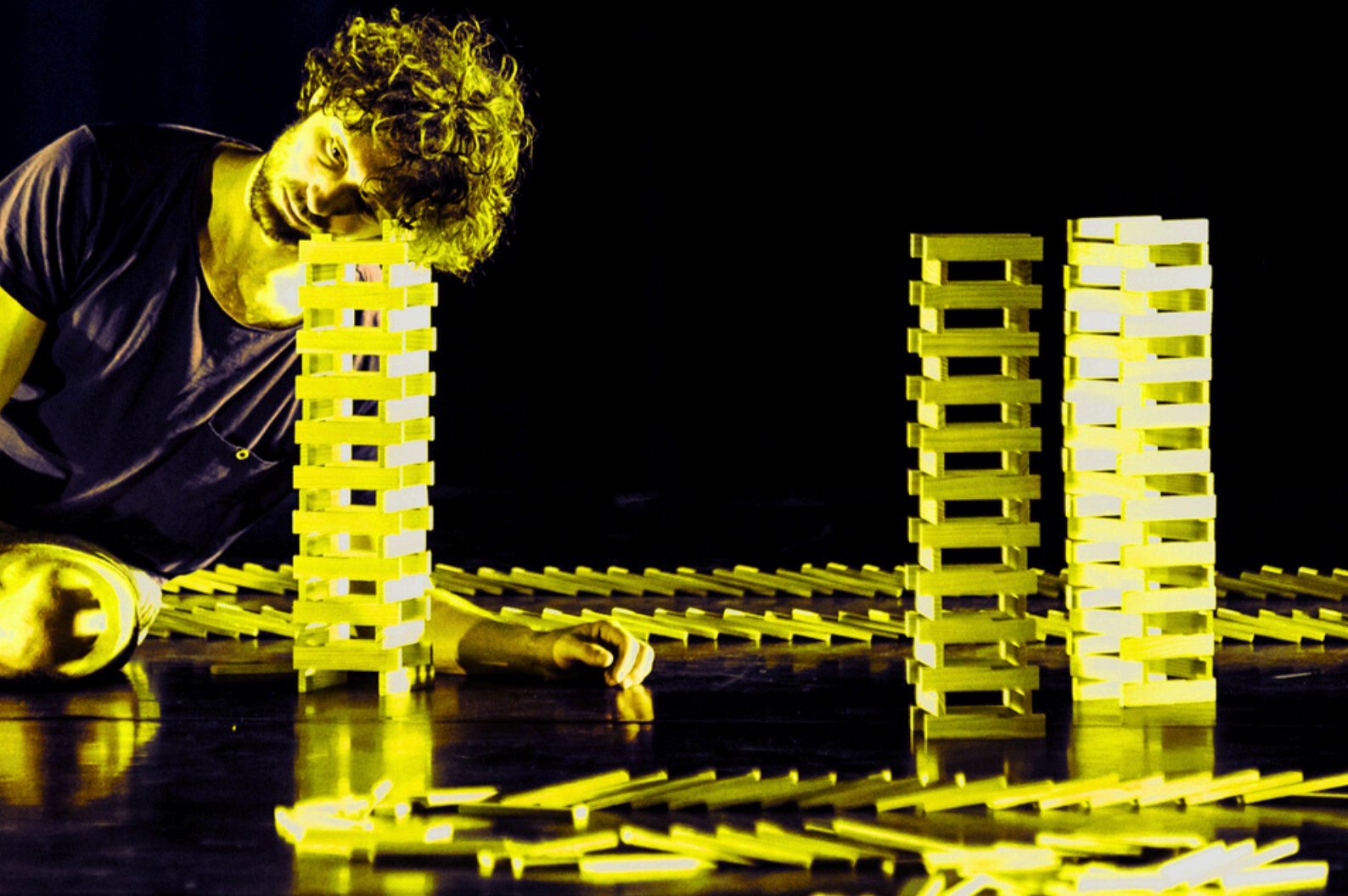
Misschien moet je dat niet doen, maar vragen stellen die leiden naar een ruimere nabeschuiving. Laat de leerlingen eerst beschrijven wat ze allemaal gezien hebben.

Voorbeeldvragen:

- Wat is er allemaal gebeurd in de voorstelling?
- Hoe begint de voorstelling?
- Hoe eindigt de voorstelling?
- Wat vond je spannend?
- Wat vond je grappig?
- Was er muziek? Welke geluiden heb je herkend?
- Welk instrument speelde Wout? Welk gevoel gaf de muziek?
- Is Wout een toneelspeler of een circusartiest of een acrobaat?
- Waar denk je dat Wout zijn inspiratie heeft gehaald?
- Wil je zelf ook dingen proberen nu je dit gezien hebt?
- Vond je het raar dat er niets gezegd werd?
- Zit er een verhaal in de voorstelling? Kun je dat proberen na te vertellen?
- Zou je aan vriendjes of familie aanraden om te gaan kijken?

Na het beschrijvende deel kun je ook de vragen die hieronder staan gebruiken. Dit zijn een ander soort vragen waarbij er meer ingegaan wordt op het thema van de voorstelling.

FILOSOFEREN

Filosoferen

Het thema van de voorstelling is evenwicht. Maar evenwicht is niet enkel iets in de natuurkunde. We spreken over evenwicht in ons leven, over evenwichtige voeding, ... bij oudere leerlingen kun je hier verder op ingaan.

Een ander thema in de voorstelling is ambitie. Hoe ver wil je gaan? Wanneer geef je op? Hoe ga je om met mislukking? Begin je op dezelfde manier opnieuw of probeer je andere manieren te bedenken?

Filosoferen met kinderen over thema's als ambitie, mislukking en blijven oefenen is een prachtige manier om hen te laten nadenken over wat het betekent om te groeien, te leren en om te gaan met tegenslag. Het vraagt bereidheid om samen te denken zonder meteen oplossingen te geven.

Enkele **vragen** die hierbij dienst kunnen doen:

- Wout bouwt steeds een hogere toren. Was dat altijd een slimme of veilige keuze?
- Hoe voelde jij je als hij iets deed dat gevaarlijk of een beetje dom leek, om die toren nog hoger te maken?
- Heb jij wel eens een moment gehad waarop je niet meteen opgaf, en het uiteindelijk goed kwam? Wat gebeurde er?
- Hoe zou je je voelen als je in Wout's schoenen stond, en je toren zou omvallen? Zou je dan opnieuw proberen of stoppen?
- Denk je dat Wout altijd alleen moet proberen om zijn toren te bouwen, of zou het slim zijn om hulp te vragen? Waarom?
- Wat vond je het spannendste moment tijdens de voorstelling? Wat maakte dat zo spannend voor jou?
- Als jij de keuze had, zou je liever iemand zijn die risico's neemt zoals Wout, of iemand die eerst goed nadenkt voordat hij iets doet? Waarom?
- Wout heeft een doel voor ogen: de hoogste toren bouwen. Wat denk je dat hij voelt als hij dat doel bijna bereikt? Hoe zou jij je voelen als je zo dichtbij je doel komt?
- Kun je iets bedenken dat je zelf hebt geleerd door een beetje risico te nemen? Hoe voelde dat?
- Kun je andere voorbeelden bedenken van mensen die risico's nemen om iets groots te bereiken?

Na de bespreking is het fijn om de volgende activiteit te doen, zodat de leerlingen deze aspecten zelf kunnen ervaren.

Activiteit 7: Risico nemen

Heb je Kaplablokken in de klas?
Geef leerlingen individueel of per twee een vast aantal blokken en de opdracht een zo hoog mogelijk toren te bouwen.

Ga je voor stevigheid of ga je voor een risicovolle hoge constructie?

Bekijk het resultaat van iedereen en bespreek: ben je dikwijls herbegonnen? Was je tevreden met je resultaat? Wil je meer tijd? Wil je meer blokken? Vind je dit een leuke opdracht? Waarom wel? Waarom niet?

Je zou de leerlingen nu nog eens kunnen laten proberen om zo hoog mogelijk te bouwen, maar ze hebben nu maar één kans, als het instort zijn ze verloren.

Ga je hierdoor een andere tactiek toepassen? Minder risico nemen? Heb je geen kapla in de klas? Gebruik eender welk andere speelgoed waar je mee kan bouwen!

Je kan de leerlingen een kaartspel geven en kaartenhuisjes laten bouwen. Geef ook hier de opdracht om zo hoog mogelijk te bouwen.

Hierna kun je vanuit de concrete ervaring een klasgesprek voeren over ambitie, blijven oefenen, opgeven, opnieuw proberen, raad vragen aan anderen,

Om te filosoferen met kinderen, is het nodig een veilige, rustige omgeving te creëren.

- Zet stoelen in een kring.
- Leg uit dat er geen foute antwoorden zijn, enkel ideeën die we onderzoeken.
- Afspraak: we luisteren naar elkaar, we laten elkaar uitspreken, en we mogen "ik weet het (nog) niet" zeggen.
- We gaan samen nadenken over
- Eventueel een voorwerp om door te geven om aan te duiden wie aan het woord is.

Enkele vragen die hierbij dienst kunnen doen:

- Waarom willen mensen ergens goed in zijn?
- Is het erg als je iets niet kan?
- Wanneer moet je stoppen met oefenen? Of moet je altijd blijven proberen?
- Moet iedereen ergens goed in zijn?
- Mag je trots zijn op iets dat je hebt geleerd?
- Wat is belangrijker: goed zijn of plezier hebben?
- Wat is mislukken?
- Wanneer is iets echt mislukt?
- Is mislukken erg?
- Heb jij al eens iets geprobeerd dat niet lukte? Wat voelde je toen?
- Kan je iets leren, ook al is het resultaat niet goed?
- Helpt oefenen altijd?
- Wanneer weet je of je moet stoppen of doorgaan?
- Kan iedereen alles leren als je maar genoeg oefent?
- Wie bepaalt of je mag opgeven?
- Welke superkracht zou je willen hebben?

Stimuleer de kinderen om op elkaar te reageren of om verder na te denken:

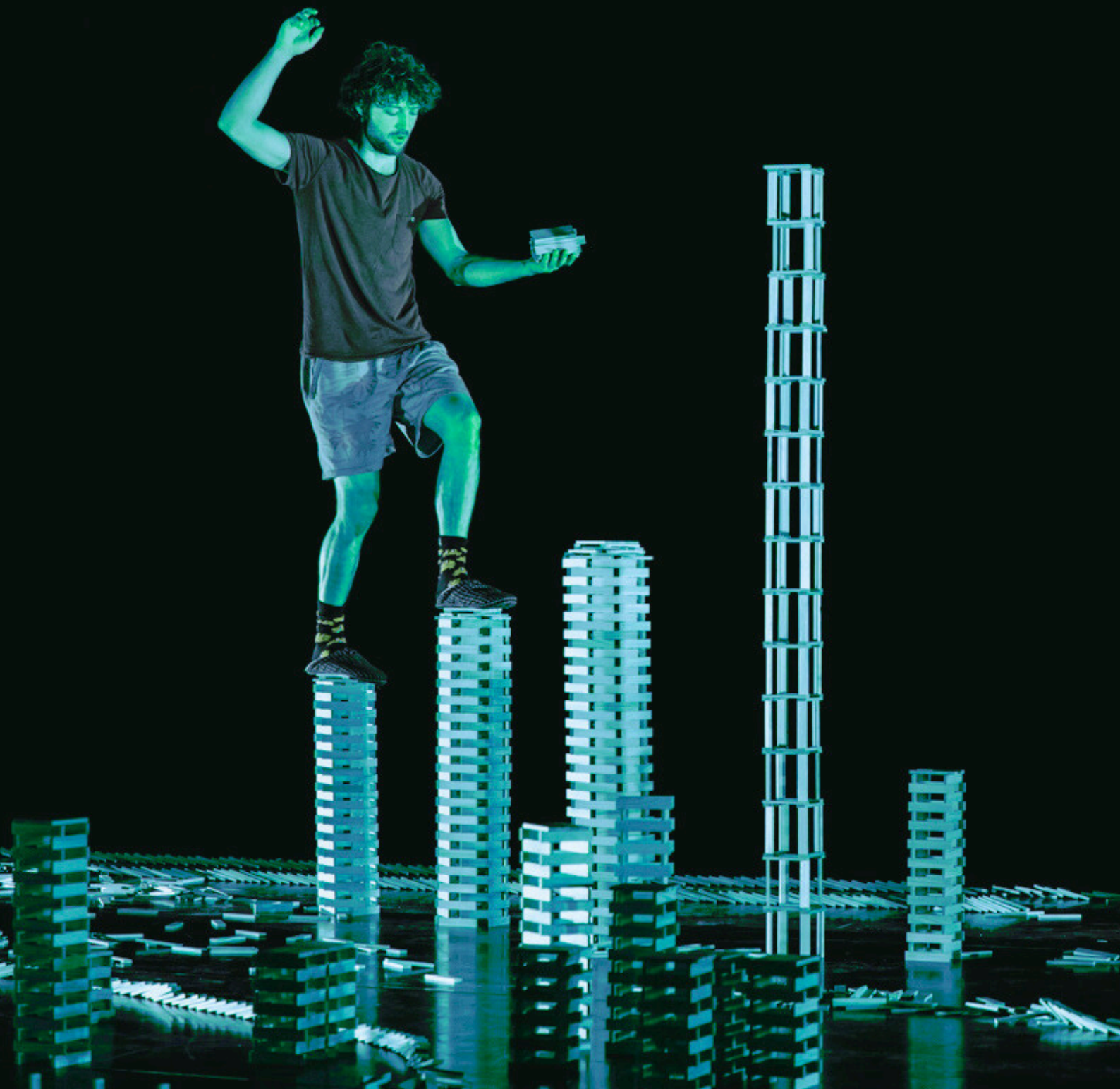
- “Kan je daar een voorbeeld van geven?”
- “Wie denkt daar anders over?”
- “Wat bedoel je precies met...?”

Je kan het verband leggen met de voorstelling, met andere (circus)artiesten of met topsporters die leerlingen kennen.

Maar het is vooral ook interessant om parallellen te vinden bij kleine zaken in de klas, in de onmiddellijke leefwereld van de leerlingen.

De volgende activiteiten worden breder opgentrokken rond het thema ‘evenwicht’.
we onderzoeken zowel het evenwicht van objecten als van ons eigen lichaam, en leren
begrippen zoals het zwaartepunt kennen.

EVENWICHT

Evenwicht

Een thema van de voorstelling is evenwicht. Wanneer is iets in evenwicht, wanneer zal het vallen? Hoe kan ik mezelf in evenwicht houden? Wat maakt een evenwicht stabiel?

Dit thema zet aan om de leerlingen nieuwsgierig te laten worden, en allerlei proefjes over evenwicht te doen. Hoe exact je alles benoemt, hangt af van de leeftijd van de klasgroep.

Aansluiting bij taal: leerlingen leren volgende begrippen:

1. evenwicht
2. balans
3. steunpunt
4. gewicht
5. afstand
6. zwaartepunt
7. balanceren
8. in evenwicht
9. uit evenwicht
10. licht-lichter
11. zwaar-zwaarder
12. groot-groter
13. klein-kleiner
14. smal-smaller
15. breed-breder

Activiteit 8: Lat balanceren

De bedoeling van deze activiteit is om spelenderwijs het concept van het zwaartepunt te leren kennen.

Benodigheden:

- Een rechte lat of houten stok.
- Gelijke gewichten (duplo, kapla, gommen of andere blokjes).
- Een blokje of (moeilijker) potlood waarop je de lat kan balanceren.
- Eventueel een meetlint of liniaal om de afstanden te meten.
- Karton, potlood, schaar.

Opdracht:

Probeer de lat te balanceren op het potlood. Waar moet je hem leggen zodat hij mooi in evenwicht blijft?

Dit kan ook door de lat te laten balanceren op je vinger. Je kan met twee vingers beginnen, en ze dan steeds dichters naar elkaar schuiven.

Kan je nu twee gewichten toevoegen zonder dat het evenwicht verstoord wordt?
Waar heb je het gewicht toegevoegd?

Hier zijn meerdere antwoorden mogelijk: helemaal aan beide uiteindes, of allebei in het midden,..

Bespreek met de leerlingen dat het belangrijkste is dat de blokjes allebei even ver weg zijn van het evenwichtspunt.

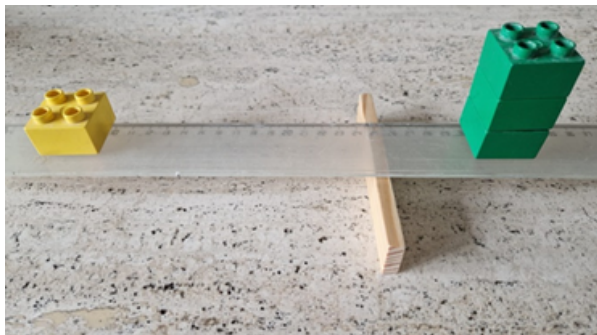
Dan kun je vragen om vier blokjes erop te leggen, zodat nog steeds het evenwicht behouden blijft.

Ook hier zijn meerdere oplossingen mogelijk.

Nu proberen we met drie blokjes:

Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen kun je de formulering aanpassen. Bij oudere kinderen kun je ook echt gaan meten. Dubbel zo zwaar, is maar half zo ver van het steunpunt!

Zwaartepunt zoeken:

Het zwaartepunt van een object is het punt waar het in evenwicht is.

Als de blokjes op een andere afstand van het midden liggen, is het zwaartepunt niet meer in het midden, en zal de lat dus omkantelen.

Opdracht: Leg twee blokjes ongelijk verdeeld over de lat en laat de leerlingen nu raden waar het zwaartepunt zal zijn. Daarna kunnen ze testen of ze gelijk hadden, en het echte zwaartepunt zoeken door de lat te verleggen zonder de gewichten te verplaatsen. Dit kan ook op een vinger in plaats van een potlood.

Bonus: Je kan ook met ongelijke gewichten werken, voor oudere kinderen, of kinderen die er snel mee weg zijn. Wat als je twee gommen aan één kant legt, en maar één gom aan de andere kant.

Opdracht:

Laat de kinderen een vorm tekenen en uitknippen uit karton. Daarna zoeken ze het zwaartepunt door het karton te laten balanceren om een stokje of potlood.

Activiteit 9: jezelf balanceren!

Nu de leerlingen het begrip van het zwaartepunt hebben leren kennen, snappen ze dat zullen omvallen als hun zwaartepunt niet boven hun voeten is.

Je kan enkele van onderstaande spelletjes spelen, met eventueel een nabespreking over hoe ze hun lichaamshouding moesten aanpassen om in evenwicht te blijven.

Opdracht:

De leerlingen worden allemaal beeldhouwers, die standbeelden van hun eigen lichaam maken.

Doel: Leren balanceren op één been, lichaam onder controle houden.

Uitvoering:

De leerkracht roept: “Beeldhouwer, maak een standbeeld van...”

Bijvoorbeeld: “Een vogel op één poot!” of “Een boom in de wind!”

De leerlingen nemen een houding aan en blijven zo stil mogelijk staan.

Probeer het eens met gesloten ogen of met de handen in de lucht voor extra uitdaging.

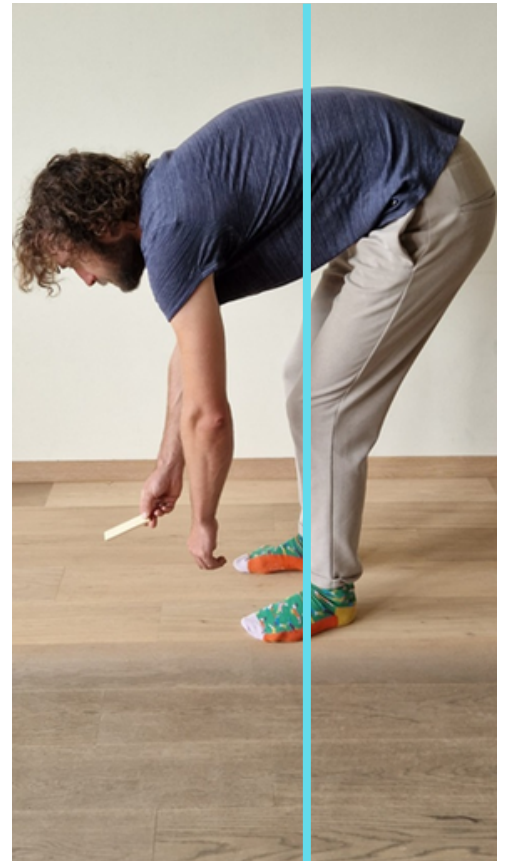
2. Iets oprapen op één been

Doel: de leerlingen leren hoe ze hun zwaartepunt boven hun steunpunt kunnen houden.

Uitdaging: probeer een potlood of gom op te rapen terwijl je op één been staat. Wat gebeurt er met je zwaartepunt als je naar voren buigt, of je handen uitsteekt? Hoe kan je zorgen dat je zwaartepunt toch in het midden blijft? (de leerlingen zullen snel ondervinden dat ze hun ander been naar achter moeten houden om in evenwicht te blijven)

Hoe blijf je dan in evenwicht als je met twee voeten samen iets opraaft?

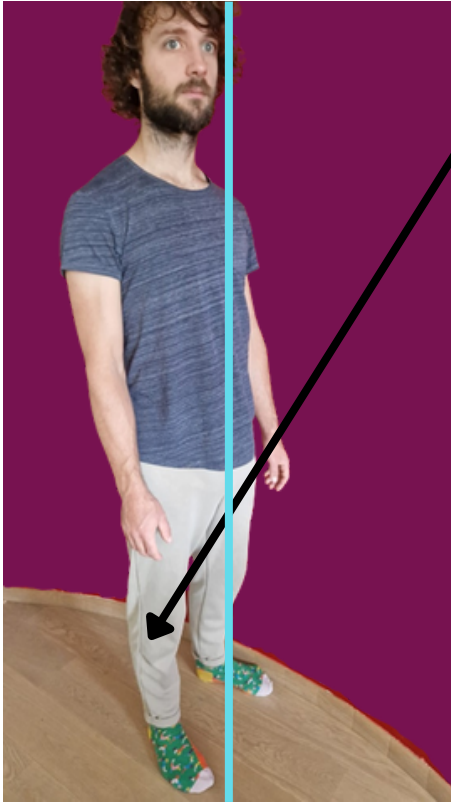
2b Rug tegen de muur

Probeer nu dezelfde oefening terwijl je met je rug tegen de muur staat, en het potlood voor je probeert op te rapen. Dit lukt zelfs niet als je op twee benen staat, hoe komt dat?

3. Eén been optillen

De Volgende uitdaging maakt duidelijk hoe belangrijk het zwaartepunt is!

Ga zijwaarts tegen de muur staan met 1 been, en probeer je andere been op te tillen. Je zal al snel merken hoe moeilijk dit is.

Probeer dit been op te tillen

Ga nu op één been staan zonder muur,
poepsimpel toch?

Kan je zien hoe je vanzelf zorgt dat je
zwaartepunt boven je voet komt?

concept	Wout Vanroose
creatie	Wout Vanroose en Hendrik Van Maele
performer	Wout Vanroose
outside eye	Toon Van Gramberen en Josse De Broeck
techniek	Casper Van Overschee en Flor Huybens
muziek	Jef Callebaut en Wout Vanroose
coproducties	CIRKLABO en Perplx
residenties	De Ruimte en BAC ART LAB (KU Leuven)
met dank aan	Vlaamse Overheid
foto's	Heroen Bollaert, David Lambert

Contact: info@doemeevzw.be

Opmerkingen, suggesties en aanvullingen welkom!

Credits

